

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 64 Lei
Pe jumătate 32 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un gir mărunț odată 3 Lei, a doua și a treia oră 2 Lei.

Ungurii tot ei.

Este cunoscută de cetitorii noștri plângerea ungarilor, că noi românii îi asuprim în toată privința, dar mai cu seamă în școli. Am arătat într-unul din numerii trecuți ai gazetei noastre, că aceste învinuiri ale lor nu sunt adevărate, dupăcum au arătat chiar delegații Ligei Națiunilor, pe cari ungurii i-au rugat să vină la noi și să se convingă cu ochii proprii despre nedreptățile ce li-se fac.

Cetim acum o declarație a dlui Dr. Anghelescu, ministrul școlilor, pe care o dăm la acest loc de frunte, pentruca să se convingă cetitorii noștri despre farizeismul ungarilor:

„In nici o țară din lume nu există o libertate a învățământului în școlile minoritare (a națiunilor celor mai mici la număr), ca în țara noastră. Pentru a dovedi aceasta este de ajuns să spunem, că în Ungaria ungurii, cari fac atâta caz de învățământul minoritar, nu suferă azi absolut nici o școală românească. Toate școlile și bisericile românești au fost definitiv (pentru totdeauna) desființate.

Aceasta nu-i împiedecă, ca să strige în toate părțile lumii, că în România se prigonește până la esces (peste măsură) învățământul în școlile minoritare.

Asi ungurii noștri au 40 de licee la o populație ce nu trece de un milion de unguri, pe când Românii din vechea Ungarie nu aveau decât 4 licee la o populație de peste 3 milioane 500 de mii de români.

Deci românii aveau un liceu la un milion de locuitori, iar ungurii au asi în România Mare peste 40 de licee la un milion populație maghiară. Tot astfel și cu școlile civile: românii aveau în Ungaria veche 6 școli civile, iar ungurii au asi în România 86 de școli civile la o populație de aproape un milion.

Pe lângă aceasta statul român întreține din banii lui 9 licee minoritare maghiare, 20 de școli civile ungurești și 600 de școli primare ungurești.*

Din declarația aceasta ne putem convinge, cât sunt de nedrepti ungurii noștri și cât sunt de farisei. Iar dacă mai adaugem, că în cele 600 de școli primare ungurești, susținute de statul român, s'a propus numai ungurește și nici un singur cuvânt românește, trebuie s'o spunem, că mai sunt și peste măsură de răutacioși.

Ce ar fi zis oare ei, dacă noi pe vremea ungurească i-am fi părât la toată lumea, cum o fac ei cu noi astăzi? Ce ziceau, dacă noi chemam o comisie străină, ca să vadă în ce stare de plâns ne aflam? Oare mai vedeam

noi vreodată lumina zilei? Oare temnițele Vătuului și ale Seghedinului încăput-ar-fi pe atâția români robi? Și oare, pentruca nu-i lasă pe puținii români din Ungaria, să-și aibă și ei școlile și bisericile lor, cum le au ei la noi?

Dar la ce să mai continuăm cu întrebările? Ne cunoaștem noi bine dela alte târguri și bine știm, că lupul își schimbă părul, dar năravul nu.

Iarăși se turbură studenții.

Cetitorii noștri știu, că studenții dela toate Universitățile (școlile cele mai înalte, unde învață doctorii, profesorii, advocații, preoții și judecătorii) din țară au hotărât, că ei nu se mai duc la școală, până când nu se va aduce lege, ca la universități să nu se mai primească decât numai un anumit număr de studenți jidani și până când mediciniștii (cei ce vreau să se facă medici) jidani nu vor taia numai trupuri moarte de ale jidovilor.

Cum guvernul n'a voit să le implinească cererea dintâiu, ci numai a doua, studenții au rămas nemulțumiți. În lupta lor dreaptă și-au pierdut o mare parte din anul trecut de învățatură.

Impăcându-se deocamdată și cu implinirea cererii a doua, ei erau domoliți. Care le-a fost însă mirarea, când într-una din săptămânile trecute, mergând iarăși mediciniștii la învățatură, au aflat că jidovii învață de pe trupuri de creștini morți, pentruca porodița jidovească e viță prea aleasă, pentruca să fie tăiată, chiar și moartă fiind, pe masa clinicelor (mari spitaturi de lângă Universitate).

Atunci studenții noștri au protestat prin rostul societății lor studențești „Petru Maior”, dar, văzând că protestul lor nu e luat în seamă, au mers la Universitate și au izgonit din sala de operație pe toții jidovii aflători acolo.

Profesorii s'au supărat rău pe studenți pentru aceasta și au chemat poliția, să fină pază aspră la Universitate, iar societatea „Petru Maior” au închis-o.

Studenții însă au mers și au rupt pecețile de pe ușile societății „Petru Maior”, iară poliția i-a prins și-i ține închisi.

Toată lumea românească e de partea studenților, mai cu seamă că ei au declarat, că sunt gata să-și jertfească chiar tinerța pentru aceasta. Iată ce zic ei: „Nu un an, nu doi, ci viața, viața pe care nu ne-am trăit-o, dar nici nu înțelegem să ni-o trăim mâne într-o țară, în care nu vom fi noi stăpâni. Ne jertfim viața pentru idealul național”.

Cine să nu se închine înaintea acestor tineri, mai cu seamă acuma, când rabinul (un

fel de preot) cel mai mare al jidovilor din Cluj a declarat, că nu se învoiește, odată cu capul, ca să se taie trupurile moarte ale jidovilor?!

Adunarea generală a Reuniunii de misiuni din Arhidieceză.

Marti în 18 Septemvrie s'a ținut la Blaj a 17-a adunare generală a Reuniunii de misiuni sfinte (predici de pocăință, ținute de preoți în 2—3 zile dupăolaltă) din Arhidieceză, la care au luat parte foarte mulți preoți din întreaga Arhidieceză, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Vasile.

Păr. canonic Dr. Ioan Bălan a deschis adunarea, arătând ce mare binefacere sunt pentru un popor misiunile sfinte.

Păr. prof. Ștefan Roșian a făcut o dare de samă, arătând câte misiuni sfinte s'au ținut în cei trei ani din urmă, iară Păr. prof. Ioan Moldovan a arătat câți bani are Reuniunea.

A vorbit apoi foarte frumos I. P. S. S. Mitropolitul Vasile, spunând, că biserica unită este prigonită și vorbită de rău. Pentruca? Are biserica unită vre-o pată, pentru care să o poată vorbi cineva de rău? Nu. Biserica unită are dușmani, pentruca numără ceva, și numără ceva, pentruca lucră, de o vreme încoace, din greu. Biruința este a noastră. Să avem deci curaj și să stăm cu fruntea ridicată!

Dupăce s'au ales în comitet Păr. vicar general Dr. Izidor Marcu și Păr. protopop Bucur din Aiud, și dupăce s'a arătat, că în anul acesta se vor mai ținea încă în vre-o zece parohii misiuni sfinte, adunarea s'a închis.

Prizonierii noștri din Rusia.

Ministerul nostru de războiu a dat un comunicat (înștiințare), din care se vede, că acest minister a adus în țară, încă din 1920, cu totul 24 mii 300 prizonieri ai fostei armate austro-ungare, originari din teritoriile alipite României. Aceasta l-a costat pe statul român foarte multe parale, mai cu seamă că pe prizonieri i-a ajutat și cu bani, mâncare și îmbrăcăminte.

Astăzi se mai găsesc în Rusia cam 4000 prizonieri de ai noștri.

Acești oameni nu au putut fi aduși în țară, odată cu ceialalți, pentruca cea mai mare parte din ei se găseau răspândiți prin diferite părți ale Siberiei și Rusiei europene și, din cauza stărilor turburi ce erau pe acolo, n'au putut fi găsiți. O altă parte din ei a rămas în Rusia din proprie voință.

Acuma Austria și statele succesorii (cari s'au format din vechea Austrie), așadară și noi, au hotărât, să se întreprindă din nou o acțiune de repatriere. Așa că avem nădejde, că și cei 4 mii de români vor putea veni în curând acasă.

Grăunțe sufletești.

Cum trebuie să grijim de trupul nostru.

Trebuie să păstrăm curățenie, cumpăt, ordine și în caz de boală să folosim leacuri.

Tot omul își grijește hainele, intrucât vrea să le aibă mai multă vreme; — cu atât mai mult trebuie să-și grijească și cruce trupul, care este haina sufletului. Pasărea cu câtă râvnă își grijește ouăle sale, nu pentru găoace, ci pentru puii, cari vor ieși din ele; — întocmai așa trebuie să-și grijească și omul trupul, care este învălișul sufletului. Iată pentru ce trebuie omul să se îngrijească de *curățenia* trupului său, și prin urmare să aibă totdeauna albituri și haine curate, casa în care locuiește să fie cât se poate de curată, tot asemenea și hainele de pat. Știința ne arată, că aproape toate boalele se răspândesc în urma necurăteniei și asta am arătat-o și noi destul de învederat în „Cunoștințe folositoare“, când era vorbă de pricinuitorii boalelor. Dacă în grajdurile vitelor curățim zilnic, căci altfel s'ar bolnăvi, cu atât mai vărtos trebuie să ne curățim casele și să le aierizăm într-una, pentru că altfel ne umplem de toate boalele.

Nu uita mai departe să fi *cumpătat în mâncare și beutură*. Cumpătul păstrează sănătatea trupului și lungeste viața. Cetim în cartea lui Dănilă prorocul, că cei trei tineri jidovi au arătat cu mult mai bine la față după cele dintâi 10 zile de cumpăt din curtea împăratului babilonian Nabuchodonozor, decât toți ceilalți. Și apoi foarte mulți oameni slăbuți așa de mult și-au întărit trupul prin cumpăt, încât nu numai că au trăit mai mult și au fost mai sănătoși decât mai înainte, ci au și lucrat cu mult mai bine și mai ușor; astfel sfântul Grigorie cel Mare și sfântul Vasile cel Mare. Inuși sfântul Pavel ne mărturisește în mai multe părți ale epistolelor sale, că a fost cam slăbuț și bolnăvicios.

Mai trebuie apoi să păstrăm și *ordine* în mâncare, culcat, sculat și la lucru. Oamenii neregulați isprăvesc de regulă puțin și nici nu

prea trăiesc mult. Celce mănăcă numai când are vreme, se culcă și se scoală neregulat, lucrează când îi vine în minte, — nu face nici o ispravă.

Nici când *să nu stai în nelucrare*. Prin lucru nu ne câștigăm numai pâinea de toate zilele, ci ne păstrăm și sănătatea. Lucrul adecă aduce în mișcare sângele și astfel și stomacul lucrează și macină mai bine; de aceea ne tihnește atât de bine mâncarea după muncă. Precum se imputește apa, care stă mai multă vreme în nemiscare, întocmai așa se strică și sângele leașului și astfel trupul lui se bolnăvește. Dară nici munca nu trebuie să întreacă puterile noastre. Marele învățat al vechilor greci, Plutarh, spune, că floarea, udată din când în când regulat, crește, pe când dacă i-se dă prea multă apă, se prăpădește; tot așa și puterea trupei crește prin muncă cumpătată, se prăpădește însă prin muncă prea multă. De aceea păcătuiesc oamenii, cari lucrează și în zile de sărbătoare, nu numai împotriva poruncii a treia, ci și împotriva poruncii a cincia: „Să nu ucizi!“

În sfârșit suntem obligați să *chiamăm medic și să bem leacuri în caz de boală*. Ceice nu o fac aceasta, păcătuiesc. „Cinstește pe doftor pentru lipsa ce o ai de el, că și pe el Domnul l-a făcut“, se zice în cartea înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirah (38, 1), iar într'alt loc: „Domnul au zidit din pământ leacurile, și omul înțelept nu se va scârbi de ele“ (38, 4).

Dară îngrijirea de sănătatea trupului nostru nici când să nu fie prea mare, uitându-ne astfel de mântuirea sufletului.

Trupul nostru adecă numai întru atâta are înțeles să fie sănătos, intrucât sănătatea aceea servește mântuirea sufletului. De aceea zice sfântul Bernard: „Așa îți iubește trupul, ca să nu se pară, că nu ești decât carne; să-și iubească omul carnea sa, dar mai mult sufletul său“. „Și au zis Domnul Dumnezeu: nu va rămânea duhul meu în oamenii aceștia în veac, pentru că trupuri sunt“, citim la Moise (1, 6, 3). „Că înțelepciunea trupului moarte este, iară înțelepciunea duhului viață și pace“, zice sfântul apostol Pavel (Rom., 8, 6). „Cu cât mai mult

ne îngrijim și înfrumșetăm trupul, cu atât mai mult neglijăm și păgubim sufletul“, ne spune sfântul Augustin. Dar mai frumos ne spune însuș Mântuitorul, când zice: „Nu vă grijiți cu sufletul vostru, cu ce să vă îmbrăcați: au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea? Căutați la pasările cerului, că nici samănă, nici seceră, nici adună în jînite, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește pe ele: au nu sunteți voi cu mult mai alesi decât acelea? Dară cine dintru voi, grijindu-se, poate să-și adaugă statului său un cot.“

Și de haină ce vă grijiți? Socotiți crinii câmpului cum cresc, nici se ostănesc, nici torc. Iară zic vouă, că nici Solomon întru toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintru aceștia.

Deci dacă pe iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, au nu cu mult mai vărtos pe voi, puțin credincioșilor?

Drept aceea să nu vă grijiți, zicând: ce vom mânca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca; că toate acestea păgânii le caută, că știe Tatăl vostru cel ceresc, că vă trebuiesc acestea toate.

Deci căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și acestea toate se vor adauge vouă.

Drept aceea nu vă grijiți de ziua de mâine, că ziua de mâine va griji de ale sale; ajunge zilei răutatea ei“. (Mateiu 6, 25—34).

— **Cum stăm cu școlile.** Cetim cu multă bucurie în „Infrățirea“ din Cluj o dare de samă despre activitatea culturală a guvernului liberal, din care se vede, că acest guvern a făcut foarte mult pentru școli, și anume, de când este la putere, s'au zidit 5000 de școli nouă. În anul acesta se trimit la sate 5 mii de învățători noi, cari vor da cultură la peste 300 de mii de copii. În Vechiul Regat s'au început zidirea alor 45 de noi școli normale. În anii 1922—1923 s'a cheltuit pentru școli mai mult decât în cei din urmă 50 de ani. — Ne bucurăm din inimă de aceste constatări, dar vedem cu durere, că acelaș guvern plătește prea de tot slab pe profesori și învățători, așa că ei nu sunt în stare să mai trăiască.

Foița „UNIRII POPORULUI“.

Aschia nu sare departe de butuc...

Dacă din leu leu răsare, și din cioară numai cioară zboară.

Copilul lui Zamfir e cel mai desmățat, mai ștregar și mai cu puțină rușine pela nas din întreg satul.

Abia răsărit din scutece și a băgat în groază pe toți vecinii.

Nu-i zi lăsată de Dumnezeu, să nu isprăvească vre-o dracovenie.

Rupe picioarele puilor, alungă și îmblătește vitele oamenilor, călărește pălanurile, scutură pomii, șterpelește ouăle din cuibare, sparge geamurile cu-o liniște și-o plăcere de drac.

Oamenii l-au botezat „împrilostitul lui Zamfir“.

Și s'a dat satul cu blăstămățiile lui, cum s'ar împăca cu o boală, de care nu-l poate scăpa nime. Doar unul, altul, în mânie, dacă mai îndrăznește să amenințe: „mă fac eu doftorul lui!“

A rămas vorba, că răiosul asta de copil a-trecut pe tatăl său. Și lui Zamfir îi cade bine laude de acestea. În nepriceperea lui crede, că e bine cum se face.

Adevărat, că nime nu l-a auzit pe Zamfir îndemnându-și urmașul la blăstămății, dar nici dojenindu-l pentru ele.

Dănsul râde doar tăcând, când îi vine la ureche câte-o veste despre isprăvile odorului său. Dacă ar ști, că răsul lui face mai mult decât o îndemnare la rău, poate și-ar schimba purtarea.

Spun vecinii — și eu vă scriu, după spusese lor, — că vara, Zamfir, tot își sfătuește piciful părințește:

„Dragul tatii, să te ferești de vii și de grădina Marcului ca de foc!“

Știricind, am aflat înțelesul acestui sfat, și cum sunt dela fire cam rău de gură, vi-l spun și D-voastre.

Zice că ntr'o vară de demult, pe când Zamfir tatăl, umbla numai în cămășuță și practica obiceiul lăsat moștenire fiului său de azi, trecând pe cărarea de sub vii, îi veni, așa pe negândite, poftă de struguri. Fire hotărâtă, n'asteptă să i-se mărească pofta, ci sări gardul ca'n viaa lor. Ajuns între vițe, începu a-nfoieca și dulcii și mai acrișorii, cum îi ajungeau în ghiare. Dar, se vede c'a pășit cu stăngu-n viie. Când ciugulia mai fără grijă, hoțul de vighitor mi-l infășia de guler. Scăpără el din mâni și picioare, ca iepurele când e dus de urechi, dar mâna vighitorului era bine înțeleștată în gulerul cămeșii de fuior. Zădarnice au fost vaicărelile, plânsul, rugămintile. Vighitorul era hotărât să-l pedepsească aspru, pentru că să învețe și alții. Îl duse, aproape pe sus, la mărul cel crăcănos din deal, unde plesnele de foc ale soarelui loveau mai cu putere. Aci pe măr

il țintui, ca pe cruce, legându-i mâinile și picioarele cu șpargă. Aduse apoi un strugure, dintre cei mai copti și rupând boană după boană, îl măzgăli pe obraz, pe buze, pe frunte, pe bărbie cu zeama lor.

Zice că ntr'o clipită se adunară mustele în jurul lui, ca'n jurul unui stărv. Unele, sugând mustul, îl pișcau amaric, altele, mai sătule, se jucau pe la urechi, pe la ochi, iar altele se certau la gura lui, ca țigani în ușa cortului. Și din ce se apăra, cât biată putea să-și miște capul, tot mai mult se'nbulziau oaspeții nedorii, cântându-i pe sub nas.

Când a scăpat din vârtejurile sforilor, nu a slăbit-o din fugă pân-acasă. Dar nici pofta de struguri nu i-a mai venit de-atunci.

Pățania din grădina Marcului a fost și mai șoadă.

Pe vremea aceea, feciorul Marcului, care azi e inginer în oraș, era student. Când se duceau părinții la lucru câmpului, îi lăsau în grije viței, purceii, puii și grădina. De grădina îi plăcea și tinărului să grijească, mai cu samă, când începeau perele să se-nalbească. Odată, când începeau perele să se-nalbească, lui Gheorghiu îi pe vremea perelor roșioare, lui Gheorghiu îi veni într'o după amiază pofta de scaldă. Se gândi mult, cum se prindă c'o lovitură două muste: să se și scalde și să păzească și grădina. După multă bătaie de cap, îi veni în gând, să acate în păr clopoțelii, clopoțele și zurgălăii, cari îi aveau la casă.

— „Dacă se va urca cineva în păr să-l

De când nu se află Sighetul Marmăției în România ?

Di student Vasile Bell din Sighetul Marmăției ne trimite o scrisoare, din care vedem, cu durere, cât de obraznici sunt o samă de porodițe de a lui Izrael, mai cu samă în părțile de miazănoapte ale României, unde într'adevăr „nu se mai poate străbate de atâta străinătate”, dupăcum zicea marele nostru poet Eminescu.

Iată întâmplarea descrisă de însuși dl Bell: „Vreocâtiva studenți și elevi ne-am angajat să vindem revista: „Apărarea Națională”, deoarece nu se află în Sighet nici un librar creștin. De ce nu se poate face aceasta, când jidanii vând sute și mii de reviste jidovești? În sara de 31 August jidanii au încunjurat pe doi dintre aceștia și i-au bătut, între vorbele spurcate: „Aici nu suntem în România, aici suntem în Sighet”. Eu știu, că Sighetul este capitala județului Maramurăș. Au doară Sighetul nu face parte din județele României, ci din Palestina? La aceasta Vă rog să-mi răspundeți D-Voastră, stimați cetitori. V. Bell, student”.

E într'adevăr dureros, dacă obraznicia jidovilor a ajuns până aici. Dar la asta noi suntem de vină, pentru că, în loc să sprijinim pe comercianții români, ne dăm banii la jidani și la străini, cari aproape toți sunt dușmanii noștri de moarte. Pentru ce în țara Oltului, în satele noastre de pe Târnave, ori în satele săsești nu sunt jidani? Pentru că românii din acele părți sunt ei înșiși neguțători buni și astfel jidanii n'au ce căuta printre ei. Pentru ce indemnăm noi într'una: dați-vă copiii la meserii și mai cu samă la negoț, dacă voiți să avem o țară fericită!?

Noi nu suntem dușmanii jidanilor, suntem doară creștini: suntem însă prieteni poporului nostru și nu putem lăsa, ca jidanii să scoată din gura noastră bucătura de pâine. Pot și ei să trăiască între noi, dar nu obraznicindu-se și ei domnind peste noi. De aceea iscălim și

scuturi, sună clopotele și cum gârla nu e de parte, le aud și într'o minută-s aci”, — se gândi băiatul.

Zis și făcut. Cât ai bate în palmă, două clopote mari de fer, trei mai mici de cioaie și-o salbă de zurgălăi atârnavă de crenguțele părului.

Nici nu apucase Ghiorghiuț să se corlească și sunară clopotele ca dela o ciurdă, care streche. Ghiorghiuț sbughio din gârla afară. Infașă hainele în brațe și din oinei sărituri a fost în grădină.

Mare-i fu mirarea, când văzu, că clopotele stau acum liniștite în umbra frunzelor, iar în grădină, în jurul ei nici urmă de om. Scotoci prin toate unghetele, răsfoi buruenile și urzicile, ocoli grădina, nici o urmă, care să arete c'a umblat cineva pe-acolo. La urmă începu a-și face șic-și frică.

— „Dar, dac'o fi venit măestrelor ori vre-o strigoaiei!”

Seara doar dacă s'a liniștit, auzind, că Zamfiruț spunea în sat, c'a auzit pe dracu în părul roșior al Marcului.

De atunci grădina Marcului a avut pace de Zamfiruț.

De-aceia-și sfătuește și băiatul: „de vii și de grădina Marcului să te ferești ca de foc!”

Oare băiatul de azi ce sfaturi va da copiilor săi, dac'o fi să ajungă acele vremuri?

Căci aschia nu sare departe dela butuc.
Petrea Dascălul.

noi cuvintele neuitate ale marelui nostru poet Eminescu:

„Cine a-ndrăgit străinii,
Mânca-i ar inima căinii”.

Cunoștințe folositoare.

Boală țărănească.

— Pelagra. —

Boala și moartea nu alege. Se leagă de oricine: bătrân, ori tânăr, bogat ori sărac. Aceasta e lege obștească, care nu știe de împotrivire.

Este totuși un fel de boală, care nu se leagă de tot omul. Pe târgoveți îi încunjură. Îi cearcă însă foarte des pe oamenii dela țară. Din cauza aceasta se numește și *boala țărănească*, iar învățații îi zic *pelagra*.

La țară mâncarea obicinuită este mămăliga. De multe ori oamenii nici nu mai așteaptă să se coacă cucuruzul și îl și culeg, îl macină și fac mămăligă. Cucuruzul necopt însă nu se poate păstra. Se strică și se mucegește. Iar mămăliga din cucuruz mucegăit nu e bună. Ce e drept nu e așa rea la gust, și odată ori de două ori o mai mânânci. Dacă însă în fiecare zi te hrănești cu mămăligă, ori mălai din cucuruz mucegăit, răul te cuprinde: te îmbolnăvești. Și anume cum? În mucegaiul de cucuruz se găsește un fel de venin, care pe încetul trece în sânge și te inveninează.

La orașe încă mânâncă oamenii mămăligă. Orașanul însă alege cucuruzul din care face mămăligă. El nu cumpără numai cucuruz uscat. De aceea orașenii nici nu se îmbolnăvesc de pelagra.

Pelagra nu te cuprinde de odată, ci pe încetul. Se începe cu amețeli, dureri de cap și de șele. Te ia și o durere la inimă, și ai arsuri în gât, verși și ai diaree. Pe urmă mâniile, picioarele și pieptul ți-se invăluie într'o roșată cu beșici și cu dureri nesuferite. De obicei numai acum bagi de seamă, că ești bolnav, deși boala s'a început încă pe când te durea capul și șelele. Peste 2—3 săptămâni pielea se desumflă și începe a se jupoi.

Boala aceasta se arată de obicei primăvara; cătră vară mai încetează, iar spre toamnă se ivește din nou. Iarna nu o simți de loc.

După doi-trei ani, ori și mai degrabă; slăbești așa de tare, că nu te mai poți ridica. Adeseori îți atinge și mintea și te face neom, te înnebunește. Pe urmă te bagă în groapă.

La noi în țară s'a ivit pelagra înainte de aceasta cu vre-o 150 ani. Atunci a fost adus la noi cucuruzul mai întâiu. Mai bănuite de pelagră sunt Moldova, Muntenia, Transilvania, Basarabia, Oltenia și Bucovina. Mai puțin pelagrosi sunt în Dobrogea, în Banat, Crișana și Maramurăș.

Femeile sunt mai mult atinse de pelagră decât bărbații, fiindcă ele sunt mai slăbite din cauza alăptării copiilor și se nutresc mai rău.

Leac în contra pelagrei încă este. Și dacă am băgat de seamă, că avem semne de pelagră numai decât să mergem la doctor, cu leacuri date de doctor putem scăpa. Mai bine e însă, dacă încunjurăm orice prilej, ce ne poate duce la pelagră. Și anume nu mâncăm niciodată mămăligă din cucuruz stricat și mucegăit. Pentru aceasta vom căuta totdeauna să avem cucuruz bun și uscat.

Semința de cucuruz s'o alegem numai din grăunțele dela mijlocul ciucalului. Fiindcă mucegăirea începe de obicei la grăunțele dela vârf și grăunțele mucegăite ori nu dau roadă de loc, ori dau roadă rea. Grăunțele dela coada ciucalului încă nu-s prea bine coapte, fiindcă uscarea și coacerea cucuruzului se începe totdeauna dela vârf spre coadă.

Culesul să-l facem numai când grăunțele vor fi deplin uscate.

Desghiocarea s'o facem numai pe vreme bună, să nu intre apa la cocian. Coșarele să fie ridicate pe picioare și așezate în bătaia vântului, fiindcă vântul uscă bine cucuruzul. În coșare să punem numai cucuruz ales și curățit de pănuși.

La moară să ducem numai cucuruz uscat și ales. Vânturile mucegăite să le rupem și să le aruncăm. Mai bine pagubă decât pelagră.

Mămăliga s'o fierbem bine și s'o mai mâncăm și cu lapte și cu brânză, nu numai cu ceapă. În chipul acesta vom face ca aceasta boală să piară cu totul dintre noi.

Ion Popu-Câmpeanu.

Știrile săptămânei.

Pentru luminarea poporului. Dl învățător diriginte *Alimpu Simu* din Frata, jud. Cojocna ne-a trimis pentru fondul de susținere al gazetei 20 lei, dl *Pavel Vior*, prim-picher la C. F. R. Holdea 10 lei, iară păr. *Augustin Trif*, preot în Adămuș, 10 Lei. Le mulțămim din inimă.

— **M. S. Regele la Timișoara.** În 22 Septembrie se va ținea la Timișoara un târg de mostre, la care va lua parte și M. S. Regele. În ziua următoare va fi tot acolo congresul primarilor din toată țara. Tot atunci se va pune piatra de temelie a noului teatru și se va deschide și școala politehnică (în care învață inginerii).

— **Papa în ajutorul Japonezilor.** Preafericitul Părinte dela Roma, Piu al XI-lea, a trimis pentru nenorocirii din Japonia, 20 de mii de dolari, ceea ce în banii noștri face 4 milioane și 4 sute de mii de lei. Și să nu se uite, că japonezii sunt păgâni, iar Papa nu are avere, ci trăiește din mila ce i-o trimit creștinii cei buni.

Inaltpreasfințitul Mitropolit Vasile iarăși în vizitație canonică. Abia a sosit acasă I. P. S. S. din cea dintâie vizitație canonică de toamnă și acum pornește din nou între credincioșii săi. În ziua de Sântă-Măria mică va sfinți biserica din Ibănești, tractul protopopesc al Reghinului, unde va face și sfințire de preot, hirotonind pe dl Traian Fodor. Va pleca apoi, să viziteze parohiile încă nevizitate din județele Ciuc și Treiscaune, unde nici de o sută de ani n'a mai umblat arhieru român.

— **Sfințirea bisericii românești din Sofia.** În ziua de 21 Septembrie se va sfinți biserica românească din Sofia (capitala Bulgariei). Cu acest prilej va merge la Sofia o comisiune din România, compusă din 200 persoane, în frunte cu Mitropolitul Primat. La sfințire vor lua parte și mulți preoți bulgari, în frunte cu mitropolitul bulgar Ștefan al Sofiei.

— **Congresul profesorilor universitari.** În zilele de 23, 24 și 25 Septembrie se va ținea la Iași congresul profesorilor universitari din întreagă țară. Se vor sfătui asupra mersului învățământului și vor cere plăți cinstite, pentruca, nu numai să poată trăi, dar să nu mai aibă grija zilei de mâne și astfel să-și poată vedea de știință.

Cum aceștia sunt cei mai învățați oameni ai țării, dela ei atârnavă înaintarea țării și astfel guvernul trebuie să-i îndestulească, altfel pierde foarte mult țara.

— **Grâu de 4000 de ani, incolțit.** În mormântul împăratului Tut-An-Khamen din Egipt, care a murit înainte cu 4 mii de ani, s'a aflat și grâu, pus în groapă, după obiceiul vechilor egipteni. Din acest grâu s'a împărțit tuturor țărilor câteva grăunțe. În Ungaria să-mânându-se acest grâu, a incolțit, a legat spic și a fost secerat, dupăcum spun ziarele ungu-rești.

— **Zece ani dela moartea lui Aurel Vlaicu.** In ziua de 13 Septembrie s'au implinit 10 ani dela moartea neuitatului nostru aviator Aurel Vlaicu. Prietenii lui i-au făcut un părăstas chiar pe locul, de unde s'a urcat in aier pentru cea din urmă dată.

— **200 de ani de când au venit șvabii în Banat.** Sâmbătă în 8 Septembrie s'au început la Timișoara serbările jubilarie ale șvabilor din Banat. Au luat parte la 25 de mii de șvabi din întreg Banatul. Duminică a fost un admirabil conduct etnografic, ca la Blaj în 3/15 Maiu, arătându-se în icoane vie viața șvabilor din Banat, începând cu intrarea lor în Banat și până astăzi. S'a arătat, cum au venit ei în Banat cu cară, trase de niște cai slabi, cu coviltirul rupt de năcazurile drumului, cu oameni sărmani, sdrănțuiți, cu copiii clăie-grămadă peste țeale printr-uneltele casnice cu cari au venit. La sfârșit s'a arătat bogăția de astăzi a șvabilor. Serbarea s'a gătat cu o liturghie și cu petreceri populare.

Inșiși șvabii, recunoscând, că Bănatul i-a îmbogățit și i-a nutrit, putem aștepta cu drept cuvânt dela ei, să iubească această țară, care i-a adus, nutrit și îmbogățit.

O nouă uneltire a poștarilor noștri străini împotriva gazetelor românești. Dl Gh. Orghidan, comerciant în Brașov a trimis abonamentul la ziarul din București „Argus” și a așteptat să-i vină gazeta. Dar gazeta ca-n palmă. Se apucă atunci și scrie la administrație, întrebându-o, pentrucă nu-i trimite gazeta. Administrația îi răspunde, că nu poate să i-o trimită, dupăce toți numerii trimiși i-au sosit înapoi, scris fiind pe ei: „Adresantul refuză”, sau „refuz primirea”.

Dl Gh. Orghidan mărturisește însă, că D-Sa niciodată n'a primit nici un număr de gazetă și că prin urmare trebuie că cineva dela poștă își bate joc de dânsul.

Cazul acuma se cercetează și vom vedea, care va fi rezultatul.

Invățătura este, că la posta noastră, fiind mulți slujbași străini, dar mai cu samă unguri, aceia sunt dușmani de moarte a tot ce e românesc. Gazetelor românești le fac în deosebi greutate foarte mari prin tot felul de uneltiri. Noi înșine am pierdut în 1919 și 1920 mii de abonenți în urma neregulilor dela poștă.

Rugăm deci pe iubii noștri cetitori, să ne scrie numai decât, dacă nu primesc vre-un număr de gazetă, și noi vom arăta caz de caz direcțiunii poștelor, până ce se va face odată rânduială.

Nime să nu ne respingă gazeta, fără de a scrie și o scrisoare, ca să știm, care-i cauza și pricina. De altfel, conform legii, gazetele trebuie plătite până la respingerea lor.

— **Roadă slabă de cucuruz.** Anul acesta cucuruzul (porumbul, păpușoiul) s'a făcut foarte slab, dupăcum aflăm din ziarele economice. Roadă e așa de puțină, încât abia va ajunge pentru țară, decum să se poată și exporta. De sine înțeles, că astfel prețul cucuruzului se va ridica.

— **Zăpadă în județul Bălți.** In satul Goloveni din județul Bălți (Basarabia) în ziua de 9 Septembrie pe la ora 2 după prânz s'a făcut foarte rece și a nins. Ninsoarea s'a sfârșit cu o grindină mărunță și deasă.

— **„Deșteaptă-te Române” nu va mai fi cântat de muzicele militare.** S'a dat ordin comandantilor regimentelor din garnizoana Iași, ca vechiul imn național „Deșteaptă-te Române” să nu mai fie cântat de către muzicele militare, fiindcă de acuma ne-am deșteptat. Nu ne vine a crede, că s'ar fi putut da acest ordin, iar dacă s'a dat, e destul de rău.

Ce privește partea a doua a ordinului, ca adevărat imnul regal: „Trăiască Regele” să nu

se mai cânte decât rar, la sărbători mari și niciodată la crășme, e foarte bun și ne bucurăm de el. Numai cu cel dintâiu nu ne putem împăca.

— **Cutrămur de pământ în India.** In ziua de 10 Septembrie s'a produs în Calcutta (India) un mare cutrămur de pământ. Sunt foarte mulți morți și pagube mari.

— **Țara Bârsei inundată de șoareci de câmp.** Atât împrejurimile Breșovului cât și întreaga țara Bârsei este inundată de șoareci de câmp, cari fac pagube mari. Dupăce au ros grâul, orzul și celelalte bucate, acum au început la crumpene și napi. Statul încă n'a luat măsuri pentru stărpirea lor.

Poșta Gazetei.

In Posta Red. din Nrul trecut am spus, că am primit abonamentul dela Nr. 30—32 lei. Sub numărul 30 nu este de a se înțelege: Simion Căreanu din Dezmir p. Apahida, ci Ioan Pop Zeicani profesor în Blaj.

Am mai primit abonamente dela următorii: Nr. 1931—18 lei; 68—64 lei; 1892—64 lei; 167—64 lei; 128—32 lei; 1976—64 lei; Eufemia Ștefanică, Beiuș—106 lei 70 bani; 1935—21 lei; 927—40 lei; 1215—32 lei; 582—10 lei; 131—64 lei; 1424—64 lei; 1939—18 lei; 660—32 lei; 1493—10 lei; 735—10 lei; 1940—32 lei.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Aviz.

Aduc la cunoștința On. Pulic din Blaj și jur că lucrătorea mea de curelărie mi-am strămutat-o în Strada Călărășilor (sub curte), aproape de podul ce duce spre Veza.

Primesc în lucrare și repariez cu prețuri moderate și prompt — orice lucrare din bransa curelărici.

(59) 1—1.

Niculae Lancrejan.

Cereți pretutindeni Unirea Poporului

„PATRIA”

bancă pentru credit, comerț și industrie, societate anonimă — Blaj.

Indeplinește toate lucrările de bancă, dă împrumuturi, pe cambii, hipotecare și cont-curent, primește depuneri spre fructificare, mijlocește plățirea cecurilor americane.

Are un magazin de lemne „PLUGARUL”, unde se vinde tot felul de lemn pentru clădiri și măsari, lemn de foc, pari de vie. Fabrica sa „VULCANUL” produce cărămida și țigla cea mai bună.

Prăvălia sa „CONSUM” vinde toate negoatele pentru trebunțele casei și pentru economie. Are ferărie bogată și tot felul de unelte. Are filială în Teiuș.

Se ocupă cu toți ramii de comerț.

Adresa telegrafică
„PATRIA”
Telefon, în Blaj Nr. 9, în Teiuș 11.

Adresa băncii:
„PATRIA”, BLAJ.

(10) 25 - 52.

Administrația Centrală Capitulară — Blaj.

PUBLICAȚIUNE.

Subscrisa Administrație vinde casele din Făgăraș (Strada Brancovean Nr. 11) ale Orfelimatului gr.-cat. român din Blaj, prin licitațiune publică, cu oferte închise. Casele sunt din zid, așezate lângă strada cu pavagu de peatră și trottoar asfaltat, și au grădina frumoasă.

Prețul este 175,000 Lei, dela care în sus se vor face ofertele. Concurenții, pentru admisiune la licitațiune, vor depune 10% vadiu la banca „Furnica” din Făgăraș, sau la „Patria” în Blaj.

Ofertele închise, cu certificatul despre vadiu depus, se vor înainta subscrisiei Administrației până la 30 Septembrie 1923 inclusive. Veneratul Consistor își rezervă dreptul de a probare a licitațiunii și acceptarea oricăreia dintre ofertele intrate.

Blaj, 30 August 1923.

Administrația Centrală Capitulară,

(60) 1—1.

Sunteți în drept

când cumpărați, să cereți marfa numai de calitate bună.

Insistați ca pantofarul să pună numai tocure și talpă veritabilă de cauciuc

„Palma”

Recl. Radio.

(51) 3-3